

EDUNVALVONTAKATSAUS

Maaliskuu 2020

Sisällys

Yleiskatsaus edunvalvontaan	4
Hankekohtainen tiivistelmä	5
Bioenergia ry:n tavoitteet	10
Bioenergia ry:n missio ja visio	10
Strategia 2019 ja edunvalvonta	10
Kärkihankkeet	11
EU: kiinteän biomassan kestävyyskriteerit (Tuohiniitty)	12
EU: Kestävä rahoitus (Tuohiniitty)	14
Energiaverouudistus (Fredriksson)	16
Laaja-alainen turvealan työryhmä (Salo)	18
Liikenteen biopolttoaineet ja vaihtoehtoiset käyttövoimat (Fredriksson)	19
Metsätalouden kannustejärjestelmät (Fredriksson)	21
Tärkeät hankkeet	22
EU: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (Laurikka)	23
EU: Valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen (Tuohiniitty)	24
Energiatuki (Tuohiniitty)	26
Vesienhoitosuunnitelmat ja ympäristöluvitukset (Salo)	28
Kasvu- ja ympäristöturpeen sekä rahkasammalten keruutoiminnan edunvalvonta (Salo)	30
Hiilensidonta ja sidontateknologiat (Laajalahti)	32
Luonnonsuojelulain uudistus, uhanalaistalouden eteneminen ja soiden luonnontilaisuusluokitus (Salo, Fredriksson)	34
Seurattavat hankkeet	36
YK: Kansainväliset ilmastoneuvottelut (Laurikka)	37

EU: Bioenergian tutkimusrahoitus ja Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-plan) (Laajalahti)	39
Maakuntakaavoitus (Salo, Fredriksson)	41
Kutteri - kiinteän polttoaineen kattiloiden energiansäästöohjelma (Tuohiniitty).....	43

Yleiskatsaus edunvalvontaan

Koronavirus on sotkenut ihmisten elämän lisäksi maailmantalouden ja markkinat. Öljyn hinta on lähes puolittunut ja osakekurssit ovat laskeneet kymmeniä prosenteja helmikuusta. Päästöoikeuden hinta on laskenut noin 10 %. Koronaviruksen vaikutus heijastuu tietenkin myös edunvalvontaan, jossa tapaamisia ja tapahtumia perutaan.

EU komissio on esitellyt maaliskuussa jo kolme merkittävää uutta hankettaan. Komissio julkaisi ilmastolakehdotuksensa 4.3. Laki sisältää 2050 ilmastoneutraalisuustavoitteen, sääntöjä polun 2031-2050 määrittämisestä sekä 5-vuotistarkastelut. Laissa myös esitetään miten ja mistä lähtökohdista komissio tulee esittämään lainsäädäntöä tänä ja ensi vuonna. Kesälle alun perin ajoitettu 2030 päästötavoitteen kiristämisesitys ja siihen kiinteästi liittyvä vaikutusarviointi julkaistaan vasta syyskuussa. Komissio esitteli 10.3. myös uuden teollisuusstrategian ja seuraavana päivänä uuden kiertotaloussuunnitelman. 25.3. on tulossa biodiversiteettistrategia, jossa on ollut bioenergiasektoria koskevia huolenaiheita.

Kestävän rahoituksen TEG-asiantuntijaryhmä julkaisi **taksonomiaraporttinsa** 9.3. Lopulliseen versioon saatiin bioenergiaa koskevia parannuksia. Komissio tulee perustamaan kestävän rahoituksen foorumin, joka korvaa teknisen asiantuntijatyöryhmän. Taksonomian määrittelyyn osana poliittista sopua osallistuu jäsenmaiden asiantuntijoista koostuva ryhmä. Taksonomia tullee käyttöön 2021 lopulla ilmastomuutoskriteerien osalta ja muiden osalta 2022 lopulla.

Energiaverouudistus on edennyt ministeriöiden ja VM:n välisiin neuvotteluihin ja toisaalta virkamiestyöryhmän järjestämiin erilaisiin kuulemisiin. Bioenergia ry vastasi verkkokuulemiseen 10.3. ja osallistuu asiantuntijakuulemiseen 19.3. Turpeen verotuki on keskustelun polttopisteessä. Toimisto on jatkanut tammi-helmikuun aikana yhdistyksen viestien jakamista keskeisille vaikuttajille.

Laajapohjaisen turvealan työryhmän nimeämispyyntö tuli TEM:stä vihdoin 6.3. Sen todettiin noudattelevan selkeärajaisesti hallitusohjelmaan kirjattua linjaa. Tämä antaa toimikaudeltaan vuoden mittaiselle (31.3.2020 – 31.3.2021) työryhmälle hyvän mahdollisuuden tuottaa joitain konkreettisia linjauksia sekä vahvistaa tietopohjaa päätöksentekoon. Turvevaliokunnassa on valmistauduttu hyvin aloitukseen pitkin syksyä ja alkuvuotta.

Jakeluinfratyöryhmän raportti on valmistunut ja lähetetty komissiolle. Työryhmän ehdotukset vesittyivät täysin. Pallo siirtyy Marinin nimittämälle työryhmälle ”Kohti fossiilitonta liikennettä”, jonka määräaika on elokuu 2020.

Hankekohtainen tiivistelmä

KÄRKIHANKKEET

EU: Biomassan kestävyyspolitiikka (Tuohiniitty):

- REDII kestävyyskriteereitä valmisteleva kansallinen työryhmä julkaisi väliraporttinsa, joka sisältää suositukset kestävyyslakiin tehtävistä muutoksista. Hallituksen esitys kestävyyslain muutoksesta on ollut lausunnolla 13.3. asti.
- Euroopan komission toimeksiannosta Navigantin johtama konsortio valmistelee REDII BIO-hankkeessa tulkintoja todentamisesta. Aikatauluna on julkistaa alustava raportti keväällä 2020 ja komissio pyrkii julkistamaan soveltamisohjeen (guidance) elo-syyskuussa 2020

EU: Kestävä rahoitus (Tuohiniitty):

- Kestävän rahoituksen lainsäädännöstä saavutettiin poliittinen sopu 18.12.2019. Sovun viimeistelyn jälkeen komissio voi aloittaa delegoitujen asetusten antamisen, joilla määritellään kestävyydelle taksonomia.
- Taksonomiasta esitystä valmistellut TEG-työryhmä julkaisi taksonomian lopullisen esityksen komissiolle 9.3. TEG:n esitys tuli monilta osin parempaan suuntaan, mutta se ei ole REDII:n kanssa koherentti.
- Komissio tulee perustamaan kestävän rahoituksen foorumin, joka korvaa TEG:n. Foorumin lisäksi taksonomian määrittelyyn osallistuu jäsenmaiden asiantuntijoista koostuva ryhmä. Taksonomia tulee käyttöön 2021 lopulla ilmastonmuutuskriteerien osalta ja muiden osalta 2022 lopulla.

Energiaverotus (Fredriksson):

- Energiaverotusta käsittelee virkamiestyöryhmä, jonka toimikausi on 18.11.2019-1.9.2020
- Työryhmän tehtävänä on valmistella energiaverotuksen uudistus hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoksi. Lisäksi työryhmän tulee arvioida mahdollisia nykyisen energiaverojärjestelmän muita kehitystarpeita. Työryhmän tulee ottaa huomioon hiilineutraalisuustavoitteen ohella yritysten kilpailukyky sekä sosiaaliset ja aluepoliittiset näkökohdat.
- Työryhmän työssä hyödynnetään syksyllä 2019 valmistuvia energiaverotukseen liittyviä selvityksiä.
- Turpeen verotuksesta riitaa hallituksessa

Laaja-alainen turvealan työryhmä (Salo):

- TEM esitti kirjeessään 6.3. pyynnön nimetä työryhmän toimikauden loppuun 31.3.2021 saakka Bioenergia ry:n varsinainen ja varajäsen. Ensimmäinen kokous on
- Turvevaliokunta toimii parhaansa mukaan BEryn ja muiden elinkeinoelämän järjestöjen edustajien aktiivisena taustoittajana.

- Koottu tietoa verovaikutuksista ja pinta-aloista sekä teetetty selvitys energiaturpeen käytöstä ja käyttöpaikoista viime vuosina.

Liikenteen biopolttoaineet ja vaihtoehtoiset käyttövoimat (Fredriksson):

- Jakeluinfran työryhmän raportti valmistunut ja lähetetty komissiolle. Työryhmän ehdotukset vesittyivät täysin. Pallo siirtyy min. Marinin nimittämälle työryhmälle Kohti fossiilitonta liikennettä. Määräaika elokuu 2020.
- Puhtaan liikenteen direktiivin täytäntöönpanon työryhmä aloittanut työnsä. Määräaika 30.8.2020.
- Työsuhdeautojen verotuksen työryhmän väliraportti valmistunut (ei julkinen)

Metsätalouden kannustejärjestelmät (Fredriksson):

- Työryhmätyö etenee, mutta seuraavan ohjelmakauden alku viivästyy vähintään vuodella. Raportti luovutetaan maaliskuun lopulla. Vanhalle määräaikaiselle laille tullaan esittämään jatkoa.
- Tuhkalannoitteen hyödyntämistä Kemera-lain varoilla helpotetaan

TÄRKEÄT HANKKEET

EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategia (Laurikka):

- EU julkaisi ilmastolakiehdotuksensa 4.3. Laki sisältää 2050 ilmastoneutraalisuustavoitteen, sääntöjä polun 2031-2050 määrittämisestä sekä 5-vuotistarkastelut. Laissa myös esitetään miten ja mistä lähtökohdista komissio tulee esittelemään lainsäädäntöä vuosina tänä ja ensi vuonna. Kesälle alun perin ajoitettu 2030 päästötavoitteen kiristämisesitys ja siihen kiinteästi liittyvä vaikutusarviointi julkaistaan vasta syyskuussa. Puolan osallistumiseen EU:n 2050 tavoitteeseen palataan kesäkuun Eurooppa-neuvostossa.

EU: Valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen (Tuohiniitty):

- Konsultaatiokuuleminen energia- ja ympäristösuuntaviivojen jatkamisesta 2022 jälkeen päättyi heinäkuussa. Uusi komissio aloittanee 2020 alkupuolella valmistelun
- Työraportti (Staff Working Document) julkaistaneen Q3/2020 konsultaation tuloksista ja mahdollisista muutoksista. Siinä huomioidaan arvioiden mukaan Puhtaan Energian paketin muuttuvan sähköntuotannon mukanaan tuomia haasteita (mm varastointi ja joustot) sekä esimerkiksi kasvava kiinnostus vetyä kohtaan. Komissio voi päätyä joko pieneen säätämiseen tai isompaan uudistukseen. Jos päätyvät uudistukseen muutokset tehdään 2023 mennessä.

Energiatuki (Tuohiniitty):

- Bery antoi 22.1. lausunnon valtioneuvoston asetuksesta hiilen energiakäyttöä korvaavien hankkeiden investointituen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2020–2025

Vesienhoitosuunnitelmat ja ympäristöluvitukset (Salo):

- Vesienhoitosuunnitelmien toimialakohtaiset ohjeet viimeiselle vesienhoitokaudelle 2021 – 2027 valmistuivat YM:ssä. Turvetuotannon vh-ohje oli arvioitavana vuodenvaihteessa, ja alan keskeiset toimijat BEryn lisäksi antoivat allekirjoitetun lausuntonsa toimialakohtaista ohjetta valmistelevalle ympäristöhallinnon työryhmälle. Tämä ei johtanut ohjeessa havaittujen puutteiden olennaiseen muuttamiseen, ja tästä laadittiin uusi kirjelmä ympäristöhallinnolle maaliskuun alussa.
- Vesienhoidon tilatavoitteet kiristyvät ja ”one out, all out -periaate” (= yhdenkin vesimuodostuman laatutekijän huononeminen johtaa suoraan luokituksen laskuun) korostuu. Vesienhoitosuunnitelmat tulevat otettavaksi huomioon ympäristölupaharkinnassa, ja tilatavoitteista poikkeaminen näyttää tällä hetkellä erittäin vaikealta.
- Ympäristöluvituksessa korostuu YSL:n 89§ (lupaehtojen harkinnanvarainen tarkistaminen). Kun määräaikaista ympäristölupien tarkistamismenettelystä luovuttiin muutama vuosi sitten, niin lain-säädäntöön jäi tarkentamatta vastuut ja menettelyt, jotka tekijät laukaisevat uuden ympäristölupaprosessin. Tämä on johtanut erilaisiin käytäntöihin ja epätietoisuuteen. Aikaisemmin voitiin normaalin ympäristölupavalvonnan ja kehottamisen avulla hoitaa havaittuja puutteita lupavelvollisen tietoon ja korjaamaan tilanne ilman raskasta uudelleen luvittamista usein pienten parannusten aikaansaamiseksi

Kasvu- ja ympäristöturpeen sekä rahkasammalen keruutoiminnan edunvalvonta (Salo):

- Painopiste kasvuturpeen edunvalvonnassa on ollut kansallisen lannoitevalmistelain uudistamisen seurannassa. Siinä erityinen, vain Suomea koskeva muutostarve liittyy nk. ankan tai korkean vastuun periaatteen soveltamiseen kasvualustojen valmistamiseen. Tämä haittaa niin viherympäristöalan yritystoimintaa (jos esim. teet kaupunkien viherurakassa paikallatehtäviä kasvualustoja sekoittaen maa-aineksia ja maanparannusaineita, olet ankan vastuun piirissä) kuin varsinaisia kaupallisia kasvualustojen valmistajiakin. Joulun alla valmistunutta oikeudellista selvitystä ankarasta vastuusta on käytetty alkuvuodesta yhdessä sidosryhmien (VYL, SBB ry ja MMM) kanssa taustavaikuttamiseen. Keskeisenä järjestönä asiassa on MTK, jonka kanssa näkökulmia erityisesti pyritään sovittamaan.
- Rahkasammalen keruun uusiutuvuuteen ja ilmastovaikutuksiin liittyvää tutkimustoimintaa edistetään, vaikka alkaneesta vuodesta uhkaa varsinaisen tutkimushankkeen puuttuessa tulla välivuosi.
- Rahkasammalen keruutyöohjeen luonnos on valmistunut kierrätettäväksi keruuperiaatteet kolme vuotta sitten allekirjoittaneilla tahoilla. Sen perusteella käytännön toimintaa kehitetään, perehdytetään työntekijöitä, mahdollistetaan keruualueiden liittäminen tulevaisuudessa erilaisiin sertifiointijärjestelmiin sekä voidaan muutoinkin osoittaa vastuullisuutta.

- Rahkasammalen pilottiluonteisen keruutoiminnan jatkumiseen ja tarkkarajaiseen suuntaamiseen edelleen täytyy lähikuukausina erityisesti panostaa mm. keruuhjeiden käytäntöön viemisellä ja kokemuksista avoimesti kertomalla.

Hiilensidonta (Laajalahti):

- PITKO- ja MALUSEPO- hankkeiden loppuraportti julkaistiin 23.1.2020. Laskelmissa nykytoimilla hiilineutraalisuutta ei saavuteta ennen 2050 ja silloinkin vain, jos maankäytön nettonielut ovat 30 Mt CO₂ ekv. -tasolla. Muissa skenaarioissa hiilineutraalisuus saavutetaan vuonna 2035, mutta se edellyttää merkittävää päästöjenvähentämistä erityisesti jaksolla 2030–2035 ja sitä, että maankäytönnettonielut kehittyisivät laskelmien mukaisesti. Laskelmissa metsänkasvun on tosin oletettu pysyvän nykytasolla vuoteen 2030.
- Hallituksen ilmastokokouksessa maankäyttösektorin ilmasto-ohjelmalle asetettiin 3Mt tavoite nielun kasvattamiselle.
- Osallistuttu ympäristöministeriön järjestämiin ilmastolain uudistusta koskeviin työpajoihin maankäyttösektorin sisällyttämisen ja elinkeinoelämän osalta 2.3. ja 5.3.2020. Uudistus tulossa lausunnolle syksyllä 2020 ja voimaan alkuvuodesta 2021.
- Hiilinielut ja hiilensidonta -verkosto kokoontuu 25.3.2020 MTK:n tiloissa. Kokouksen agendalla EU:n ilmastolaki sekä maatalouden hiilensidonta.

Luonnonsuojelulain uudistus, uhanalaiskartoituksen eteneminen ja soiden luonnontilaisuusluokitus (Salo, Fredriksson):

- Viime hallituskaudella jäissä ollut luonnonsuojelulain (LsL) uudistaminen on alkanut mm. yleisön kuulemisella. Yhä on kuitenkin epäselvää, miten laaja uudistus lopulta on kyseessä. Lajien ja avainbiotooppien uhanalaiskehitys halutaan pysäyttää, yhteydet mm. vesienhoitosuunnitelmiin ja ympäristönsuojelulakiin, kenties myös ilmastolain uudistamiseen halutaan katsoa. Tämä kaikki voi viedä useita vuosia.
- Uhanalaiskartointus on valmistunut ja luo osaltaan pohjaa LsL:n uudistustyölle. Suolajiston ja nykyisen turvetuotannon ympäristölupamenettelyn kannalta uhanalaiskartointus ei kokonaisuutena muodosta merkittävää uutta estettä, mutta luontoselvityksessä huomioon otettavia seikkoja tulee lisää.
- Soiden luonnontilaisuusluokitusta haastetaan edelleen käynnissä olevissa luvitusprosesseissa jatkuvasti eri syillä niin alueiden rajauksen kuin eri luonnontilaisuuden arviointikriteerienkin osalta. Vähimmäistavoitteena voidaan pitää suoallaskohtaisten rajausten saamista kaikille avoimeen nettisovellukseen, GTK:n turvevarojen tilinpitoon. On myös arvioitavana, miten monissa valituksissa esiintunut suoallaskohtaisuudesta irtautuminen lopulta vaikuttaisi toimialan mahdollisuuksiin.

SEURATTAVAT HANKKEET

YK: Kansainväliset ilmastoneuvottelut (Laurikka):

- Madridin kokouksessa 2.-13.12.2019 epäonnistuttiin tavoitteessa sopia säännöt kansainväliselle päästökaupalle eli Pariisin ilmastositomuksen artiklan 6 toimeenpanolle. Seuraava ilmastokokous on 9. – 20.11. Glasgowissa. Siellä on tavoitteena keskustella maiden toimittamista pitkän aikavälin strategioista ja kansallisten päästövähennyssuunnitelmien päivityksistä.

EU: Bioenergian tutkimusrahoitus ja Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-Plan) (Laajalahti):

- Horizon Euroopan hakukuulutuksen valmistelu on käynnissä ja ensimmäiset haut aukeavat mahdollisesti joulukuussa 2020.
- EU:n innovaatorahasto [Innovation Fund](#) tukee vähähiilisten teknologioiden markkinoille tuloa. Ensimmäinen hakukierros käynnistyy kesäkuussa 2020. Rahoitusta tarjolla 10 miljardia EUR. Ensimmäisen haun keskiössä ovat suuret demot (yli 7,5 milj. kustannukset) liittyen uusiutuvaan energiaan, CCS- ja CCU-projekteihin, teollisuuteen tai energian varastointiin.
- Vuotuinen SET-Plan conference järjestetään 23.-24.11.2020 Berliinissä.

Maakuntakaavoitus (Salo, Fredriksson):

- Kokonaisuutena maakuntakaavoituksen merkitys on nykyisten MRL:n alueiden käyttötavoitteiden myötä vähentynyt turvetuotannon kannalta.
- Maakuntakaavoitusta kuitenkin edelleen seurataan erityisesti maankäyttöä rajoittavien kaavamerkintöjen ja päällekkäisyyksien osalta, osallistutaan kuulemisiin ja harkinnan mukaan maakunnallisiin työryhmiin lähinnä pyydettyäessä. Viimeksi on annettu lausunto Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksesta. Yleisenä huolenaiheena yhdessä muiden elinkeinoelämän järjestöjen kanssa ovat edelleen olleet epämääräiset "LUO" ja "S" -merkinnät ("luonnonarvokohde", "suojeluun sopiva"/"mahdollinen suojelukohde"), jotka rajoittavat maankäyttöä ilman korvauksia tai aiheuttavat epävarmuutta erilaisten hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen.

Kutteri- kiinteän polttoaineen kattiloiden energiansäästö –ohjelma (Tuohiniitty):

- YM ja Motiva on valmistelleet ehdotusta kiinteistöihin liittyen energiansäästöohjelmien ja sopimusten yhdistämistä yhden foorumin alle. Aiheesta järjestettiin tilaisuus 16.1.2020
- Vuoden 2020 alusta uudet markkinoille tuotavat kiinteää bioenergiaa käyttävät kattilat tulevat ekosuunnitteluasetuksen vaatimusten piiriin. Tämä koskee esimerkiksi klapia, haketta ja pellettiä käyttäviä laitteita. EU-asetuksesta 1189/2015 syntyvät vaatimukset koskevat maahantuojia ja kotimaisia valmistajia. Osallistuttu 25.11. tätä koskevaan Motivan tiedotteeseen.

Bioenergia ry:n tavoitteet

BIOENERGIA RY:N MISSIO JA VISIO

Bioenergia ry:n missio/tarkoitus on määritelty yhdistyksen säännöissä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää bioenergian ja turpeen tuotannon, käytön, kilpailukyyn ja taloudellisuuden yleisiä edellytyksiä kestävästi. Yhdistys edistää eri tuotantomuotojen tasapuolisuutta ottaen huomioon biomassan käytöstä saatavan jalostusarvon. Yhdistys edistää toimialan osaamista ja jäsentensä välistä yhteistyötä sekä parantaa alan yleisiä toimintaedellytyksiä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys:

- seuraa ja edistää alan kehitystä ja lainsäädäntöä sekä tekee näihin liittyviä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja ja kannanottoja
- kokoaa ja julkaisee toimialaa koskevia tilastoja.
- osallistuu alaan liittyviin työryhmiin ja vaikuttaa alaa koskevan lainsäädännön, standardien ja menettelytapojen kehittämiseen
- ylläpitää yhteyksiä alan kotimaisiin ja ulkomaisiin järjestöihin, sidosryhmiin ja tutkimukseen sekä edistää alan yhteistoimintaa.
- harjoittaa sisäistä ja ulkoista viestintää ja tiedotusta julkaisemalla painotuotteita ja sähköistä viestintää, järjestämällä tiedotustilaisuuksia, julkistamalla tiedotteita sekä osallistumalla näyttelyihin ja messuihin.
- järjestää koulutus- ja tiedotustilaisuuksia, alan kokouksia sekä kotimaisia ja kansainvälisiä seminaareja ja konferensseja.
- neuvoo jäsenistöään alan kaupallisissa, hallinnollisissa, teknisissä ja ympäristöllisissä kysymyksissä.

Bioenergia ry:n visio on:

Suomessa on maailman parhaat edellytykset tuottaa biomassaan perustuvia kestäviä ja jopa hiilinegatiivisia tuotteita. Pyrimme toiminnassamme mahdollisimman korkeaan jalostusarvoon ja vientiin. Tuemme energiaomavaraisuutta, energian toimitus- ja huoltovarmuutta, työllisyyttä ja alueloutta. Olemme osa bio- ja kiertotaloutta. Energiaa otetaan talteen sivuvirroista.

STRATEGIA 2019 JA EDUNVALVONTA

Bioenergia ry päivitti vuonna 2019 yhdistyksen strategian. Strategia sisälsi edunvalvonnan, jäsenpalveluiden ja viestinnän painopisteet vuodelle 2019, tavoitetilat vuodelle 2025 sekä uuden vision (ks. yllä). Yhdistyksen edunvalvontahankkeet on jaettu kolmeen prioriteettiluokkaan: kärkihankkeet, tärkeät hankkeet ja seurattavat hankkeet. Jaossa otetaan huomioon toisaalta hankkeen tärkeys Berylle ja toisaalta

mahdollisuudet vaikuttaa lopputulokseen. Nyt kärkihankkeita on 6 kpl, tärkeiksi hankkeiksi määriteltyjä hankkeita 7 kpl ja seurattavia hankkeita 5 kpl.

Kärkihankkeet

Kärkihankkeiksi ja niiden vastuuhenkilöiksi on määritelty:

Hanke	Aikataulu	Vastuuhenkilö
EU: Kiinteän biomassan kestävyyskriteerit	Lainsäädäntö valmis 12/2018, toimeenpanon työryhmä 1.4.2019 – 30.10.2020	Hannes Tuohiniitty
EU: Kestävä rahoitus	Sopu kolmikantaneuvotteluissa 12/2019	Hannes Tuohiniitty
Kotimaa: Energiaverouudistus	Virkamiestyöryhmä asetettu 11/2019, Valmis 9/2020	Tage Fredriksson
Kotimaa: Laaja-alainen turvealan työryhmä	Nimeämispyyntö työryhmään 6.3., ensimmäinen kokoontuminen 31.3.	Hannu Salo
Kotimaa: Liikenteen biopolttoaineet ja vaihtoehtoiset käyttövoimat	Fossiiliton liikenne -työryhmä asetettu ajalle 1.11.2019 – 30.10.2020 Liikenteen verotuksen työryhmä asetettu 1.9.2019 – 1.3.2021	Tage Fredriksson
Kotimaa: Metsätalouden kannustejärjestelmät	Jatkuva	Tage Fredriksson

EU: KIINTEÄN BIOMASSAN KESTÄVYYSKRITEERIT (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

EU komissio esitti osana EU:n 2030 ilmasto- ja energiakehystä (Puhdasta Energiaa kaikille eurooppalaisille 30.11.2016) biomassan kestävyysvarmistamiseksi toimenpiteitä uusiutuvan energian direktiivin (RED2) sisällä. Joitain kestävyysliittyviä asioita on myös hallinnointimalli-esityksessä 30.11.

Paine politiikkatoimille tulee siitä, että bioenergian käyttö on kasvanut monissa EU-maissa ja käytön kasvun varaan lasketaan paljon ilmastotavoitteissa ja fossiilisen energian korvaamisessa. Parlamentissa, osassa jäsenmaita ja ympäristöjärjestöissä on huoli lisääntyvän käytön erilaisia vaikutuksista. Biomassan tuonti EU:n ulkopuolelta on kasvanut ja odotetaan kasvavan merkittävästi.

Aikataulu: Trilogit valmistuivat 14.6. Parlamentti hyväksyi esityksen marraskuussa ja Neuvosto joulukuun alussa. Direktiivin julkaistiin 21.12.2018

Kansallisen toimeenpanon valmistelu on käynnistynyt TEM:n vetämänä. Virallinen työryhmä on asetettu toimimaan 1.4-2019 – 31.10.2020.

Komissio on kertonut valmistautuvansa antamaan ohjeistusta direktiivin soveltamisesta vasta mahdollisesti elokuussa 2020 vuoden. Komissio valitsi Navigantin johtaman konsulttikonsortion valmistelemaan ohjeistusta.

Kansallinen toimeenpano valmisteleva työryhmä järjesti kuulemistilaisuuden Helsingissä 4.10. Työryhmän väliraportti julkaistiin marraskuussa 2019 ja lakiluonnos kestävyyslain muuttamisesta on lausunnoilla helmimaaliskuussa 2020.

Komission tilaama konsulttityö kestävyyskriteerien soveltamisohjeen valmistelemiseksi käynnistyi sidosryhmätyöpajalla Brysselissä 11.10.2019 Toinen sidosryhmätyöpaja on keväällä.

Merkitys

Esityksellä on merkittävä vaikutus bioenergiakäytön ja etenkin käytön kasvun edellytyksiin. Hallinnollinen taakka voi nostaa polttoainekustannuksia ja mahdolliset jaehtaiset erottelut tai kaskadikäyttövaatimus voisivat aiheuttaa vakavan markkinahäiriön.

Iso merkitys on toisaalta sillä, että jonkinlainen ratkaisu saadaan ja epävarmuus biomassan käytöstä 2020 jälkeen poistuu. Tällä on aivan keskeinen vaikutus uusien energialaitos- ja tuotantolaitosinvestoinneille.

Tavoite

- komission täytäntöönpano-ohjeistus selventää osaa direktiivin kohdista, mutta ei sido täytäntöönpano
- kansallinen toimeenpano etenee 2019 aikana pitkälle, jotta toimijat voivat valmistautua ennen ke-säkuu 2021

Keinot

- Osallistuminen ja vaikuttaminen kansalliseen toimeenpanoon ministeriöiden kautta.
 - Vaikuttaminen Bioenergy European (ex-AEBIOM) kautta ja suoraan jäsenyhdistyksien ja yritysten kautta toimeenpanoon ja tulkintoihin siellä
- Kansallinen toimeenpanoa valmisteleva työryhmä järjesti kuulemistilaisuuden Helsingissä 4.10., mihin osallistuttiin ja vaikutettiin kutsuttaviin
 - Osallistuttiin komission tilaaman konsulttityön kestävyyskriteerien soveltamisohjeen valmistelun järjestettyyn sidosryhmätyöpajaan Brysselissä 11.10.

EU: KESTÄVÄ RAHOITUS (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

EU haluaa varmistaa, että rahoitus tukee sen energia- ja ilmastopoliittisia tavoitteita sekä kansainvälisiä kestävän kehityksen tavoitteita (SDG), joihin Unioni on sitoutunut.

Tämän varmistamiseksi komissio (DG FISMA) julkaisi ensin maaliskuussa 2018 toimintaohjelman Kestävän Rahoituksen Kasvusta. Toukokuussa 2018 komissio julkaisi pakettina useasta lainsäädännöstä koostuvan esityksensä kestävästä rahoituksesta. Näiden käsittely on Parlamentissa valmistunut keväällä 2019. Neuvoston yleisnäkemykset valmistui lokakuun alussa. Trilogit alkavat lokakuun lopulla.

Tämän lisäksi komissio asetti asiantuntijatyöryhmän (TEG) heinäkuussa 2018. Työryhmän tehtävänä on valmistella esitys komissiolle käytettävästä taksonomiasta ja määrittelystä, jonka pohjalta voidaan arvioida, onko rahoitettava toiminta kestävä. Työryhmän luonnos julkistettiin 18.6.2019 kommentoitavaksi. Konsultaatioon tuli erittäin runsaasti vastauksia, ilmeisesti pelkästään metsää koskeviin kohtiin yli 500 vastausta. TEG:n toimiaikaa onkin jatkettu keväseen 2020 asti.

Merkitys

Kun lainsäädännön ja taksonomian mukainen taloudellinen toiminta katsotaan kestäväksi sen mahdollisuudet rahoituksen saamiseen paremmin ehdoin ovat todennäköiset. Alkuvaiheessa lainsäädäntö on rahoitusalan toimijoille vapaaehtoista, mutta määritelmien arvioidaan vaikuttavan seuraavassa vaiheessa esimerkiksi valtiontukisuuntaviivojen rajauksissa.

Bioenergia-alan toimijoiden keskeisin huolenaihe on, että kestävä rahoituksen myötä tuodaan juuri hyväksytyn REDII direktiivin kestävä biomassan määritelmien kanssa ristiriitaisia kestävyys määritelmiä.

Tavoite

- Vaikuttaa siihen, että REDII mukainen kestävä bioenergia on kestävä myös tämän lainsäädännön piirissä.

Keinot

- Vaikuttaminen kotimaiseen kannanmuodostukseen Neuvostoa varten
- Vaikuttaminen TEG:n työhön taksonomiaksi

- Vaikuttaminen komissioon ennen varsinaisen taksonomian hyväksymistä

- Vaikutettu TEG:n energiatyöryhmään joulukuusta 2019 -helmikuussa 2020
- Tavattu komission 4 eri pääosaston edustajat 12.2.2020
- Hannes Tuohiniitty on osallistunut BioenergyEuropeen edustajana ja tarkkailijajäsenenä TEG:n työhön, joulukuussa 2019 on kommentoitu TEG:n luonnostekstejä
- Osallistuttu VM:n 23.4.2019 sekä SEB:n 6.3.2019 järjestämiin tilaisuuksiin Suomessa
- Annettu lausunto TEG:n 1.kierroksen luonnokseen 25.2. sekä EIB:n energiahankkeiden rahoitusperiaatteisiin 24.3.2019

ENERGIAVEROUUDISTUS (FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

Energiaveroilla kerätään merkittävästi varoja valtiolle. Energiaverojen kokonaiskertymä vuonna 2018 oli 4 657 miljoonaa euroa, kun veroja kerätään kaikkiaan noin 45,8 mrd (2019). Liikenteen polttoaineiden verojen osuus oli 2,954 miljardia 2018. Fiskaalisesti energiaverot ovat valtiolle melko vakaa tulonlähde verrattuna esimerkiksi yhteisöveroon ja ansio- ja pääomatuloveroon.

Kevyestä ja raskaasta polttoöljystä sekä kivihiilestä ja maakaasusta kannetaan niiden lämpöarvon perusteella määräytyvää energiasisältöveroa ja poltosta syntyvän hiilidioksidipäästön perusteella määräytyvää hiilidioksidiveroa. Lämmityspolttoaineista kannetaan valmisteverotuksen yhteydessä lisäksi huoltovarmuusmaksua. Kaasumaiset ja kiinteät biopolttoaineet ovat verottomia ja huoltovarmuusmaksuttomia.

Yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa verotetaan vain hyötylämmön tuottamiseen käytettyjä polttoaineita. Vuoden 2019 alusta aiemmasta hiilidioksidiveron puolituksesta luovuttiin, mutta samalla alennettiin vastaavasti yhdistetyssä tuotannossa käytettyjen polttoaineiden energiasisältöveroa.

Rinteen hallitusohjelmassa todetaan: ”Valmistellaan hallituksen ilmastotavoitetta palvelemaan kestävä verotuksen tiekartta, jonka ensimmäinen vaihe valmistuu vuoden 2020 kehysriihen mennessä. Valmistelussa haetaan ratkaisuja, jotka:

- 1) edistävät hallituksen ilmastotavoitteita taloudellisesti tehokkaimmin
- 2) nopeuttavat siirtymää pois fossiilisista polttoaineista ja jotka
- 3) samalla täyttävät sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vaatimukset.

Hallitus edistää ilmastotavoitteiden toteutumista myös EU-tason verouudistuksissa. Kokonaisuuden yksi osa on tässä käsiteltävä energiaverouudistus.

Merkitys

Turpeen veron korotus (”laskennallinen verotuen vähentäminen”) yhdessä kasvavan päästökaupan yksikönnän kanssa uhkaa rajusti vähentää turpeen energiakäyttöä nopeammin kuin pelkkä päästökauppaohjaus.

Puun nopea kysynnän kasvu voi alueellisesti häiritä puumarkkinoita ja on ristiriidassa hallitusohjelman ainespuukirjauksen kanssa.

Kiinteän puun energiakäytölle on myös spekuloitu energiavero. Tämä lisäsi välittömästi kaukolämmön kustannuksia lähes kaikilla kaukolämpöyhtiöillä ja lisäisi elinkustannuksia suurelle joukolle ihmisiä.

Tavoite

- Turpeen veronkorotusten minimointi
- Kiinteän puun energiakäytön verotuksen torjuminen

Keinot

- Yhteistyö keskeisten järjestöjen kanssa
- Yhteydet työryhmän jäseniin, turpeen tuotannon ja käytön todellisten verovaikutusten esittäminen
- Yhteydet virkamiestyöryhmään, eri puolueiden edustajiin eri valiokunnissa, Beryn kuuleminen työryhmässä

- Energiaverouudistusta käsittelee VM:n asettama virkamiestyöryhmä, jonka toimikausi on 18.11.2019-1.9.2020.
- Työryhmän tehtävänä on valmistella energiaverotuksen uudistus hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoksi. Lisäksi työryhmän tulee arvioida mahdollisia nykyisen energiaverojärjestelmän muita kehitystarpeita. Työryhmän tulee ottaa huomioon hiilineutraalisuustavoitteen ohella yritysten kilpailukyky sekä sosiaaliset ja aluepoliittiset näkökohdat.
- Työryhmän työssä hyödynnetään syksyllä 2019 valmistuvia energiaverotukseen liittyviä selvityksiä.
- 100 miljoonan kumulatiivinen kertymä veronkorotuksista ml. turve ja CHP-lämmön verohelpotuksesta
- Kehysriihen veropoliittiset linjaukset 7.4.

LAAJA-ALAINEN TURVEALAN TYÖRYHMÄ (SALO)

Tilannekuvaus

TEM pyysi nimeämispyyntökirjeessään 6.3. Bioenergia ry:tä nimeämään varsinaisen ja varajäsenen vuodeksi asetettavaan työryhmään. Kirje antaa kuvan selkeärajaisesta ja hallitusohjelman mukaisesta toimeliännöstä. Lähiviikkoina nähdään, mikä rooli tällä työryhmällä lopulta on energiaverotusta valmistelevan virkamietyöryhmän rinnalla ja tukena,

Turvevaliokunta on koonnut tietopohjaa mm. pinta.alakehityksestä ja työllistävyydestä sekä teettänyt tarkemman selvityksen energiaturpeen käytöstä ja käyttöpaikoista ennakoiden työryhmässä esiin nousevia kysymyksiä. Yhteistyöstä myös muiden järjestöjen kanssa on sovittu, kun työ nyt viimein alkaa.

Merkitys

Energiaturpeen verotuksen tason kannalta työryhmän merkitys näyttää vähäiseltä. Olisi kuitenkin tärkeää, että tässä työryhmässä sen kaikessa laaja-alaisuudessaan voitaisiin selvittää oikeudenmukaisen siirtymän (ml. JTF-rahasto) edellyttämiä seikkoja sekä kaikkia niitä sosiaalisia ja taloudellisia suoria ja välillisiä vaikutuksia, joita turpeen energiakäytön vähenemisellä on. Merkitykseen vaikuttaa myös, päästääkö työryhmässä ratkaisuhakuiseen ja vuorovaikutteiseen työskentelyyn.

Tavoite

- Beryn tavoitteet työryhmään voidaan määritellä turvevaliokunnan ja hallituksen tulevilla kokouksilla alkaen 19.3 ja 20.3..

Keinot

- Tärkeimpinä keinoina on tiedon tuottaminen työryhmän, erityisesti elinkeinoelämän edustajien käyttöön, tapaamiset ja tarvittaessa myös julkiset kannanotot keskeisistä asioista.
- Keinoja täsmennetään maaliskuun aikana turvevaliokunnan ja hallituksen kokousten jälkeen.

LIIKENTEEN BIOPOLTTOAINEET JA VAIHTOEHTOISET KÄYTTÖVOIMAT (FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

Vähäpäästöisen liikkuvuuden tiedonannon tarkoituksena on edistää merkittävästi EU:n talouden nykyai-
kaistamista, auttaa vähentämään liikenteen päästöjä ja täyttää EU:n sitoumukset Pariisin sopimuksen mu-
kaisesti.

Suomessa tähän liittyvät kysymykset sekä tieverkon ylläpidon rahoittaminen käsitellään parlamentaari-
sessä työryhmässä, joka antoi väliraporttinsa budjettiriihen alla elokuun lopussa. Lopullinen raportti an-
taan helmikuussa

Merkitys

Vähäpäästöisen vaihtoehtoisen energian käytön moninkertaistaminen liikenteessä merkitsee ennen kaikkea
kehittyneille biopolttoaineille kasvavia markkinoita muuallakin kuin Suomessa

Komissio on käynnistänyt huomattavan joukon toimenpiteitä liikenteen päästöjen vähentämiseksi ja sekto-
rin kehittämiseksi. Tärkeimpiä ovat vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin kehittäminen, sähköisen
liikkuvuuden yhteen toimivuus ja standardointi, ajoneuvojen testauksen parantaminen kuluttajien luotta-
muksen palauttamiseksi, liikenne- ja energiajärjestelmien yhdistäminen, julkisten hankintojen ohjaaminen
vähäpäästöisiin ratkaisuihin. Komissio kehittää menetelmän helpon vertailujen tekemiselle sähkö- ja mui-
den ajoneuvojen välillä.

Tavoite

- Kehittyneillä biopolttoaineilla on merkittävä rooli sekä EU:ssa ja etenkin Suomessa liikenteen pääs-
töjen vähentämiseksi. Puhtaiden biopolttoaineiden ja vaihtoehtoisten käyttövoimien käytön lisäämi-
nen
- Mahdollistaa tähän liittyvän liiketoiminnan kehittämiseen meillä ja muualla
- Kotimaisen tuotannon aikaansaaminen ennen kaikkea kotimaisilla raaka-aineilla
- Biopolttoaineen (ml biokaasu) maine päästöjen vähentäjänä entistä paremmaksi
- Biokaasun suotuisan kehityksen turvaaminen

Keinot

- Kotimaisten investointitukirahojen turvaaminen ja biopolttoaineiden aseman turvaaminen ja kehittä-
minen käyttövoimien kilpailussa
- Aktiivinen viestintä eri kanavissa
- Teknologianeutraalit ratkaisut
- Liikenteen veroratkaisuihin vaikuttaminen mm. työryhmien kautta.

- Biokaasuohjelman työryhmän työ luovutettu 28.1.: Ehdottaa selvitettäväksi jakeluvelvoitetta ja samanaikaista alhaisen energiasisältöveron.
- Laaja raaka-ainepohja.
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien Jakeluinfra työryhmä 2 valmistunut. Ei yksimielisyyttä. Työ siirtyy Fossiilittoman liikenteen tiekartta -työryhmälle.
- Puhtaiden biopolttoaineiden edistäminen: biokaasu, HVO ja E85
- Puhtaiden ajoneuvojen direktiivin mahdollistama puhtaiden biopolttoaineiden mahdollistaminen direktiivin joustojen puitteissa.
- Virkamiestyöryhmä perustettu liikenteen verotuksen uudistamista varten.
- Työsuhdeautojen verotuksesta annettu väliraportti (ei julkinen).

METSÄTALOUDEN KANNUSTEJÄRJESTELMÄT (FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

Rahoitusjärjestelmän 2017 muutosten jälkeen hakemusruuhkaa ei ole ollut, mutta muut kielteiset ominaisuudet ovat edelleen korjaamatta eikä halua niiden korjaamisen ole. Osa hankkeista eivät toteudu suunnitelman mukaan tai jäävät toteutumatta, minkä takia osa käyttämättä jääneistä rahoista jäävät pysyvästi pois.

Merkitys

Pienpuu Kemera- kohteista saatava puu on merkittävä raaka-aine ennen kaikkea lämmöntuotannossa, mutta on ollut merkittävä myös joissakin voimalaitoksissa. Samalla on saatu hyvään tuotantokuntoon n 30 000 hehtaaria metsää. Nykyisten ehtojen mukaan puuta on kerätty vuosittain 40 000 hehtaarilta, mutta kertymät ovat oletettavasti pienemmät. VML:n mukaan rästejä on 700 000 ha.

Tavoite

- Puun korjuun tukeminen (korotettu pinta-alatuki) säilyy osana Kemera-lainsäädäntöä. Seuraavan kauden tukijärjestelmät ovat suunnitteilla ja pienpuun talteenotto säilytettävä.

Keinot

- Ensi vaiheessa suora yhteys ministeriöiden valmisteleviin virkamiehiin ja ministerin esikuntaan
 - Vaikuttaminen nimitettyyn työryhmään (alk. 15.3.), jossa Beryllä eikä ET:llä ole edustusta.
 - Vaikuttaminen työryhmän jäseniin
- Aktiivinen viestintä eri kanavissa
 - Sisätieto, Bioenergia-uutiset, Bioenergia-lehti

- Työryhmän suhtautuminen energia- ja ainespuun keruutukeen lähes olematon. Halutaan pysyä poissa markkinoilta. Metsänomistajakenttä myös jakautunut. Asiaa voidaan ehkä kytkeä energia-puutarjontakysymykseen taustana meneillään olevat investoinnit.
- Lain säätämistä viivyttaa epävirallisten lähteiden mukaan väh. vuoden. Valtiotukien suuntaviivat viivästyvät samassa tahdissa. Uudet lait voimaan aikaisintaan 2022 alkaen.
- Asetusmuutos tuhkalannoituksen lisäämiseksi Kemera -tuella vireillä.

Tärkeät hankkeet

Tärkeiksi hankkeiksi ja niiden vastuuhenkilöiksi on määritelty:

Hanke	Aikataulu	Vastuuhenkilö
EU: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma	2050 hiilineutraaliustavoite hyväksyttiin Eurooppaneuvostossa 12/2019, Ilmastolaki julkaistu 3/2020	Harri Laurikka
EU: Valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen	Komissiolta ei vielä esitystä	Hannes Tuohiniitty
Kotimaa: Energiatuki	jatkuva	Hannes Tuohiniitty
Kotimaa: Vesienhoitosuunnitelmat ja ympäristöluvit	jatkuva	Hannu Salo
Kotimaa: Kasvu- ja ympäristöturpeen sekä rahkasammalen edunvalvonta	jatkuva	Hannu Salo
Kotimaa: Hiilensidonta ja sidontateknologiat	jatkuva	Erika Laajalahti
Kotimaa: Luonnonsuojelulain uudistus & uhanalaiskartoituksen eteneminen & soiden luonnontilaisuusluokitus	jatkuva	Hannu Salo, Tage Fredriksson

EU: PITKÄN AIKAVÄLIN ILMASTOSUUNNITELMA (LAURIKKA)

Tilannekuvaus

Komissio julkaisi 28.11.2018 tiedonannon EU:n 2050-ilmastopoliitikasta ("A Clean Planet for all; A European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy". EU:n on Pariisin sopimuksen mukaisesti jätettävä pitkän aikavälin ilmastostrategia vuoden 2020 aikana. Nykyään EU osana kehittyneiden maiden ryhmää tavoittelee 80-95 %:n päästöleikkausta vuoteen 2050 mennessä vuoden 1990 tasosta.

Hiilineutraaliustavoite 2050 on keskeinen osa uuden komission 11.12.2019 julkistamaa vihreän kehityksen ohjelmaa. Komissio julkaisi 4.3.2020 esityksensä Euroopan ilmastolaiksi, jolla hiilineutraaliustavoite 2050 sidotaan lainsäädäntöön.

Merkitys

Komission 2050 -tiedonanto ei vielä sisältänyt sitovia ja lainsäädännöllisiä pitkän aikavälin ilmastopoliittisia linjauksia. Ne sisältyvät nyt 11.12.2019 julkistettuun vihreän kehityksen ohjelmaan ja tulevat poliittiseen käsitteeseen jo 2020. Vaikka energiapolitiikan keinovalikoima (mm. energialähteet) pitäisi edelleen olla jäsenmaiden itse päätettävissä, EU:n ilmastopoliitiikan yhteydessä tehdään päätöksiä, jotka heijastuvat energialähteiden kilpailukykyyn ja käytettävyyteen jäsenmaissa.

Tavoite

- Varmistaa, että bioenergia noteerataan edelleen tärkeänä uusiutuvana energialähteenä sekä lämmön ja sähkön tuotannossa että liikenteessä osana EU:n (ja myös Suomen) ilmastopoliitiikan keinovalikoimaa.

Keinot

- Tuodaan esiin EU-tason (mm. Bioenergy Europe) ja Suomen (Bioenergia ry) viestinnässä bioenergian tärkeää roolia päästöjen vähentämisessä.

- EU julkaisi ilmastolakiehdotuksensa 4.3. Laki sisältää 2050 ilmastoneutraalisuustavoitteen, sääntöjä polun 2031-2050 määrittämisestä sekä 5-vuotistarkastelut. Laissa myös esitetään miten ja mistä lähtökohdista komissio tulee esittelemään lainsäädäntöä vuosina tänä ja ensi vuonna. Kesälle alun perin ajoitettu 2030 päästötavoitteen kiristämisesitys ja siihen kiinteästi liittyvä vaikutusarviointi julkaistaan vasta syyskuussa. Puolan osallistumiseen EU:n 2050 tavoitteeseen palataan kesäkuun Eurooppa-neuvostossa.

EU: VALTIONTUKISUUNTAVIIVOJEN UUDISTAMINEN (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

Euroopan unionissa kilpailua sisämarkkinoilla vääristävät valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Komissio kuitenkin määrittelee sallitut valtiontuet tietyin ehdoin. Esimerkiksi tällä hetkellä jäsenmaissa noudatetaan energia-alan tuissa komission tiedonannon muodossa julkaisemia ”Suuntaviivat valtiontuesta ympäristön-suojelulle ja energia-alalle vuosina 2014-2020.” Nykyiset valtiontukisäännöt ovat voimassa 1.7.2014 – 31.12.2020.

Tiedonannossaan komissio on yksilöinyt listan ympäristö- ja energia-alan toimenpiteitä, joihin myönnettävä valtiontuki on yleensä hyväksytty. Näitä ovat mm. tuki ympäristösuojelun tason parantamiseen, tuki uusiutuville energialähteille, tuki energiatehokkuustoimenpiteille (ml. CHP).

Komissio ilmoitti tammikuun 2019 alussa, että jatkaa nykyisten suuntaviivojen (ml. energia ja ympäristösuuntaviivat (EEAG) voimassaoloaikaa 2022 loppuun asti. **Julkinen konsultaatio jatkoajasta päättyi 16.5.** ja komission odotetaan kesällä tekeekö se sisällöllisiä muutoksia

Komissio on käynnistänyt arviointiprosessin uusien suuntaviivojen julkaisemisesta nykyisten jatkoajan päätyttyä 2022. Konsultaatio päättyi heinäkuussa: [https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/EEAG Targeted Consultation](https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/EEAG_Targeted_Consultation) Q1/2020 on odotettavissa komission raportti ja arvio tehtävistä muutoksista.

Komissio on korostanut, että jos ristiriitoja REDII kanssa on joissain suuntaviivoissa, menee direktiivi ohitse (pällekkäisyys 6/2021 – 12/2022).

Energiatuet kuuluvat ryhmäpoikkeusasetuksen alle, niiden osalta komissio tulee tekemään uudistuksen jo aikaisemmin.

Uusien suuntaviivojen ennakoidaan olevan tiukempia ja esim. kilpailukykyisten uusiutuvien energialähteiden tuet pyritään supistamaan minimiin ja lopulta lakkauttamaan kokonaan. Tähän pyritään esim. teknologia-neutraalien huutokauppojen ja tarjouskilpailumenettelyjen soveltamisella tukia myönnettäessä. Ennakkotietojen perusteella uusiutuvien energialähteiden tukijärjestelmien pitäisi jatkossa olla aikaisempaa enemmän avoimena myös muissa EU- ja ETA-maissa toimiville yrityksille.

Merkitys

Uudet valtiontukisäännöt tekevät aikaisempaa vaikeammaksi hyväksyä tukia, joita ei ole kilpailutettu. Mahdolliset ylituet (kuten 1.11.2017 uusilta toimijoilta sulkeutunut tuulivoiman syöttötariffi) ovat uusien valtiontukisuuntaviivojen oloissa kiellettyjä, ja niitä ei saa notifioida komission kilpailupääosastolla.

Suomen nykyinen metsähakkeen sähköntuotantotuki, joka notifioidiin komissiossa vuoden 2016 alussa, on voimassa siten, että sen piiriin voi hakeutua (12 vuoden ajaksi) vuoden 2020 loppuun saakka.

Tavoite

- Ennakoida hyvissä ajoin minkälaisia vaatimuksia EU:n uudet energia-alan valtiontukisäännöt pitävät sisällään. Näin voimme varmistaa, että ehdottamamme bioenergia-alan edistämiskeinot ovat oikeanlaisia ja voivat tulla hyväksytyksi.

Keinot

- Hankitaan mahdollisimman aikaisin tietoa uusien valtiontukisääntöjen valmistelusta komission. Lähteinä kilpailupääosasto, Bioenergy Europe ja TEM.

- BEry vastasi konsultaatioon jatkoajasta ja korosti biopolttoaineiden tukikelpoisuuden jatkamista 2022 asti.
- Valmistaudutaan vastaamaan 2022 jälkeisen ajan suuntaviivojen uudistusta koskevaan kyselyyn
- hankitaan tietoa tiedottamiseksi jäsenille

ENERGIATUKI (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

Energiatukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen, uusiutuvaan lämmöntuotantoon, pienimuotoiseen sähköntuotantoon ja liikenteen biopolttoaineiden käytön lisäämiseen sekä energiatehokkuusinwestointien (sis. sähköinen liikenne ja vetyteknologia) tukemiseen. Määrärahaa voidaan käyttää EU:n strategiseen energiateknologiasuunnitelmaan sisältyvien Suomessa toteutettavien isojen demonstraatiolaitosten tukemiseen. Myös liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja käytön edistäminen tavoitteiden mukaiselle tasolle Suomessa edellyttää energiatukipanosten kohdentamista uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin sekä polttoaineiden hankinta-, tuotanto- ja käyttöketjujen vaikutusten arviointiin ja vaihtoehtoisten polttoaineiden standardointityöhön.

Vuoden 2020 talousarviossa energiatukea kohdennetaan myös suurten kaupunkien lämmittämisen vähähii-
lisyyttä edistäviin ja erityisesti myös muuhun kuin polttoon perustuviin uuden teknologian pilotointi- ja de-
monstraatiohankkeisiin. Myöntämisvaltuudesta 30 milj. euroa kohdennetaan hallitusohjelman mukaisesti
kivihiilen käyttöä korvaavien investointien tukemiseen.

Tuen päätöksien teko on keskitetty 2015 Pirkanmaan ely-keskukseen ja muutos on hidastanut tukipäätök-
sien käsittelyaikaa. Vuoden 2017 alusta tukien käsittely siirtyi BusinessFinlandiin (ent Tekes)

Energiatukiasetus on voimassa 2018 – 2022. Se painottaa aiempaa enemmän kilpailullisuutta sekä uutta
energiateknologiaa. Toisaalta myös energiajärjestelmän vähähiilisyyks on yksi kirjattu tavoite.

Merkitys

Energiatuki on ollut keskeisin bioenergia-hankkeita edistänyt tukimuoto. Sen rooli vain korostuu, mikäli tuo-
tantotukia vähennetään ja taakanjakosektorille kohdistetaan lisävähennyksiä.

Tavoite

- Varmistaa, että energiatuen myöntämisperusteet ovat bioenergialle edullisia ja että kilpailukyky muihin energiamuotoihin ei tukiperusteiden takia heikkene
- Edistää tukiprosenttien nostamista, mikäli fossiilisen energian matala hintataso jatkuu edelleen
- Edistää riittävää myöntövaltuutta tulevana vuosina

Keinot

- Kootaan tietoja energiatuen myöntämisperusteista yrityksiltä ja seurataan, miten valtuuksien käyttö kehittyy
- Tiedotetaan yrityksille ajankohtaisesta tilanteesta
- Järjestetään tapaamisia virkamiesten kanssa

- Bery antoi 22.1. lausunnon valtioneuvoston asetuksesta hiilen energiakäyttöä korvaavien hankkeiden investointituen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2020–2025

VESIENHOITOSUUNNITELMAT JA YMPÄRISTÖLUVITUS (SALO)

Tilannekuvaus

EU:n vesienhoidon tavoitteet kiristyvät osana vesipolitiikan vaikuttavuuden kokonaistarkastelua (juomavesi-direktiivi, uimavedet, pohjavedet jne.) sekä mm. EU-tuomioistuimen nk. Weser-päätöksen jälkeen. Tämä heijastuu Suomenkin lainsäädäntöön ja tulkintoihin. Selvityksen perusteella vesienhoitosuunnitelmien velvoittavuudesta ei turvetuotannon ympäristöluvituksessa juuri näytä olevan mahdollista poiketa, vaan vesienhoitosuunnitelmien veloitavuus tulee todennäköisesti täysimääräisenä koskemaan turvetuotannon ympäristölupia.

Toimialakohtainen vesienhoidon opas valmistui alkuvuodesta ilman, että toimialaa olisi riittävästi kuultu sen valmistelussa. Niinpä sinne on jäänyt monia kohtia, jotka ovat omiaan heikentämään oppaan käyttöarvoa ja ennen kaikkea jotkut epämääräisyydet voivat johtaa lupaehtojen kiristymiseen tai vanhojen lupien avaamiseen.

Merkitys

Tähän saakka vesienhoitosuunnitelmat ja niiden toimenpideohjelmat ovat olleet yleisiä ja suunnittelua ohjaavia, mutta niihin ei ole voinut vedota suoraan esim. ympäristölupapäätösten perusteena. Uhkana nähdään, että tulevaisuudessa ollaan säätämässä aiempaa tiukemmin siitä, mikä voi estää luvan myöntämisen vesienhoidollisten tavoitteiden vaarantumisen seurauksena.

Pohja tälle on kuitenkin vesistöjen tilaluokitus ja vieläpä yksittäiset laatutekijät ekologisen tilaluokituksen sisällä. Niiden merkitys vain korostuu, kun one out, all out -periaate vahvistuu (yhden vesimuodostuman laatutekijän heikentyminen johtaa suoraan luokan heikkenemiseen). Pelkästään vesimuodostumien määrittely ja tilatavoitteiden pohjana oleva data on toisaalta katsottu puutteelliseksi oikeudellisesti sitovien päätösten antamiseksi.

Tavoite

- muodostaa tarkka tilannekuva yhdessä muiden ympäristölupavelvollisten elinkeinoelämän järjestöjen kanssa nyt, kun myös toimialakohtaiset ohjeet ovat valmistuneet.
- proaktiivisesti vaikuttaa prosessiin ja valmistautua vesienhoitoalueittain vh-toimenpideohjelmien päivitykseen Manner-Suomen viidellä vh-alueella, joilla on merkittävästi turvetuotantoa.

Keinot

- yhteistyö ja vuoropuhelu muiden järjestöjen sekä suoraan jäsenyritysten asiantuntijoiden kanssa.
- toimialan alueellisen vesienhoidon yhteistyöverkoston avulla hakea viime kädessä järkevää valuma-aluekohtaista tulkintaa.

- Pyrkä vielä vaikuttamaan turvetuotannon vesienhoidon ohjeisiin (pdf) selkeyttävästi
- Toimia aktiivisesti alan vesienhoidon koordinaatiossa siten, että käytännöt yhdenmukaistuvat ja vastaavat turvetuotannon osuutta vesien kuormittajana.

- Syksyn aikana on virkamiestyönä päivitetty turvetoimialan vesienhoito-opasta ja sitä oli mahdollista kommentoida tietyiltä tekstiosiltaan. Kokonaisuutena se oli kommentteilla marraskuun lopulta 14.12. saakka. Siinä oli esitetty muutoksia turvetuotannon vesiensuojelun perustoi-
menpiteisiin ja täydentäviin toimenpiteisiin vesienhoitokaudelle 2021 – 2027. Monilta osin luonnosteksti oli epätarkkaa, minkä vuoksi alan keskeiset toimijat Bioenergia ry:n johdolla an-
toivat allekirjoitetun lausunnon valmistelevalle työryhmälle. Tämän jälkeen kuitenkin mitään olennaista esiin nostetuista kohdista ei muutettu
- Ratkaisevaa on, miten toimialakohtaista vesienhoito-ohjetta lopulta tulkitaan suhteessa ympä-
ristöluvan ehtoihin, etenkin toistaiseksi voimassa olevien vanhojen ympäristölupien osalta. Tältä osin turvevaliokunnan ympäristö- ja resurssivastaavien verkosto tarkkailee tiiviisti näitä tulkintoja ja vaihtaa tietoja myös muiden toimialojen ympäristölupavelvollisten kanssa.
- Elinkeinoelämän järjestöt pohtivat yhteisiä linjauksia vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpide-
ohjelmien kasvavaan velvoittavuuteen erityisesti ympäristölupaa vaativien toimintojen suhteen tammikuun lopun yhteisseminaarin jälkeenkin.

KASVU- JA YMPÄRISTÖTURPEEN SEKÄ RAHKASAMMALEN KERUUTOIMINNAN EDUNVALVONTA (SALO)

Tilannekuvaus

Bioenergia ry:ssä tiedostetaan muun kuin energiaturpeen edunvalvonnan kasvavat tarpeet. Turvevaliokunta päätti suunnata resursseja tähän tarkoitukseen kolme vuotta sitten ja perustaa ”muun kuin energiaturpeen edunvalvontaryhmän” vuoden 2018 alusta. Bioenergia ry tarjoaa hallinnolliset palvelut muutoin täysin itsenäisesti toimivalle ryhmälle

Ryhmää perustettaessa katsottiin turpeen ja rahkasammalen kasvualustakäytön vaativan eniten edunvalvontaa. Tämän painotuksen haluttiin heijastuvan myös ryhmän ja sen nettisivujen (www.kasvualusta.org) nimissä. Kokouksessaan 10.9.2019 ryhmä päätti korostaa nimessään myös turpeen kuivikekäyttöä ja kutsua aktiivisesti kaikkia alalla toimivia mukaan Suomen kasvualustat ja kuiviketurpeet -nimen alla. Englanninkielinen nimi Growing Media Finland osoittaa kansainvälisen edunvalvonnan painotuksen.

Merkitys

EU:n kiertotalouspaketin osana lannoitevalmisteasetus astui lopullisessa muodossaan voimaan 15.7.2019 (EU 2019/1009, 5.6.). Se, miten sitä Suomessa aletaan soveltaa kolmen vuoden siirtymäajalla, on ryhmän edunvalvonnan keskiössä. Tämän, suoraan Suomen lainsäädäntöön siirtyvän sääntelyn uudistumisen aika-tila tarkoittaa vielä alkuvuoden mittaan MMM:n ja Ruokaviraston työn tuloksena. Tärkeää on vaikuttaa nk. ankaran/korkean vastuun periaatteen lieventämiseen kasvualustojen valmistuksessa.

Toimialan kannalta on tärkeää vaikuttaa erityisesti kotimaiseen lainvalmisteluun ja tulkintoihin. Eurooppalaiseen edunvalvontaan liittyy myös luomusertifikaatin soveltamisen epäselvyydet kasvuturpeen kannalta. Rahkasammalen tuotannon lupaavat mahdollisuudet liittyvät taas sen hyväksyttävyyteen sekä Suomessa että laajemmin myös ulkomailla.

EU:n ympäristömerkin, EcoLabelin kriteerien mahdollinen avaaminen, mikäli siihen päädytään EU:ssa, johtaa välittömästi intensiiviseen työhön orgaanisten ja uusiutuvien kasvualustaraaka-aineiden saamiseksi osaksi EcoLabelia. Tässä tehdään tiivistä yhteistyötä Growing Media European kanssa.

Tavoite

Yleistavoite: turvepohjaisten kasvualustojen ja ympäristöturpeen edunvalvonta sekä rahkasammalen keruun edellytysten ja käytön edistäminen.

- Tukea ryhmän jäsenten ja sidosryhmien edunvalvonnallista vuorovaikutusta, edustaa jäseniä yhteisissä asioissa sekä mahdollistaa edun tuottaminen koko toimialalle. Tärkeimpiä yhteistyötahoja ovat viranomaiset, muut toimialaa lähellä olevat järjestöt ja sidosryhmät koti- ja ulkomailla.

- Toimivien suhteiden ja kanavien luominen keskeisten alan toimijoiden ja viranomaisten kanssa.
- Vaikuttaminen ankaran vastuun periaatteen lieventämiseen kasvualustojen valmistamisessa.
- Myönteisen toimintaympäristön luominen rahkasammalen keruuseen ja käyttöön.
- Rahkasammalen keruun vaikutuksia selvittävien hankkeiden koordinointi ja mahdollisen sertifiointin tukeminen
- Kuivike- ja imeytysturvetuotteiden edunvalvonta.

Keinot

- Tiedonkeruun organisointi ja tiedon tuottaminen toimialalta koti- ja ulkomaiseen edunvalvontaan
- EU:n lannoitevalmisteasetuksen edellyttämän kansallisen lannoitevalmistelain uudistamistyön seuranta ja tukeminen sekä vaikutusten arviointi ja soveltamiseen vaikuttaminen (osana tätä MMM:n lannoitevalmistetyöryhmässä toimiminen).
- Vertailu muiden maiden käytäntöihin mm. Suomessa sovellettavan ankaran vastuun osalta; yhteydenpito GME:n ja muiden eurooppalaisten toimijoiden kanssa.
- RPP-sertifiointin koordinaatio eri toimijoiden välillä.
- Kasvualustan ”elävyyden tulkinta” ja miten vaikuttaa esim. rahkasammaleen kohdalla
- Rahkasammaleen keruun ilmastovaikutusten selvittämiseen liittyvän koordinaatiorahkeeseen edistäminen sekä muiden sammalen hyödyntämiseen liittyvien selvitysten koordinointi eri toimijoiden kesken.
- Keruuperiaatteiden päivittäminen ja -ohjeiston toteuttaminen, ISO-standardien mukaiseen sertifiointiin valmistautuminen, keruukauden 2020 valmistelut.
- Sivuston www.kasvualusta.org ylläpito.

HIILENSIDONTA JA SIDONTATEKNOLOGIAT (LAAJALAHTI)

Tilannekuvaus

Hallitusohjelmassa on linjattu, että koko maankäyttösektorille (LULUCF) luodaan kokonaisvaltainen ilmasto-ohjelma. Maankäyttösektorin hiilinielun kehityksellä ja ilmasto-ohjelmalla on suuri merkitys siihen, saavuttaako Suomi Marinin hallituksen keskeisen tavoitteen hiilineutraaliudesta 2035. Hallitusohjelmassa on myös linjattu, että maankäyttösektori tulee ilmastolain piiriin. Sen päivitys on käynnistynyt ja hallituksen esitykseen pyritään 2021 alussa.

Merkitys

Nielupolitiikalla on suoria vaikutuksia bioenergian tarjontaan. Toisaalta hyvä nielupolitiikka voi tukea yritysten ja maanomistajien liiketoimintaa.

Tavoite

- Varmistaa, että mahdolliset hiilinieluja ja -varastoja koskevat politiikkatoimet ovat tarkoituksenmukaisia, hyvin kohdennettuja, kustannustehokkaita ja bioenergiasektorin kannalta mahdollisimman hyviä.
- Pyritään vaikuttamaan suoraan valmistettavaan nielupolitiikkaan.

Keinot

- Seurataan aktiivisesti hiilensidontaan liittyvää keskustelua ja aiheeseen liittyviä hankkeita.
- Osallistutaan tapahtumiin.

- Tapaamiset virkamiesten kanssa.

- PITKO- ja MALUSEPO- hankkeiden loppuraportti julkaistiin 23.1.2020. Laskelmissa nykytoimilla hiilineutraalisuutta ei saavuteta ennen 2050 ja silloinkin vain, jos maankäytön nettonielut ovat 30 Mt CO₂ ekv. -tasolla. Muissa skenaarioissa hiilineutraalisuus saavutetaan vuonna 2035, mutta se edellyttää merkittävää päästöjenvähentämistä erityisesti jaksolla 2030–2035 ja sitä, että maankäytönnettonielut kehittyisivät laskelmien mukaisesti. Laskelmissa metsänkasvun on tosin oletettu pysyvän nykytasolla vuoteen 2030.
- Hallituksen ilmastokokouksessa maankäyttösektorin ilmasto-ohjelmalle asetettiin 3Mt tavoite nielun kasvattamiselle.
- Osallistuttu ympäristöministeriön järjestämiin ilmastolain uudistusta koskeviin työpajoihin maankäyttösektorin sisällyttämisen ja elinkeinoelämän osalta 2.3. ja 5.3.2020. Uudistus tulossa lausunnolle syksyllä 2020 ja voimaan alkuvuodesta 2021.
- Hiilinielut ja hiilensidonta -verkosto kokoontuu 25.3.2020 MTK:n tiloissa. Kokouksen agendalla EU:n ilmastolaki sekä maatalouden hiilensidonta.

LUONNONSUOJELULAIN UUDISTUS, UHANALAIKARTOITUKSEN ETENEMINEN JA SOI- DEN LUONNONTILAIUUSLUOKITUS (SALO, FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

LsL:n uudistaminen kuuluu hallitusohjelman työlistalle. Vaatimaan ja pitkään prosessiin lähdettiin alkuvuodesta 2020 avaamalla yleinen kuuleminen ja palautteen keruu tarpeista. Uudistamiseen ovat antaneet eväitä mm. valmistuneet uhanalaisarvioinnit, vesienhoidon viimeisen ohjelmakauden tavoitteet sekä paineet metsien käytössä. Uudistustyön valmistelua ja keskustelua esim. METSO-ohjelman mahdollisesta laajentumisesta turvemaille seurataan tiiviisti yhteistyössä muiden järjestöjen, kuten Metryn ja MTK:n kanssa.

Merkitys

Vaikka LsL:lla ei ole samanlaista merkitystä luvanvaraisille toimialoille kuin ympäristönsuojelulailla, niin sen avaamisella voi olla paljonkin merkitystä elinkeinotoiminnalle ainakin metsien käytön osalta. Tärkeää on pitää kiinni LsL:n periaatteesta, että se kohtelee lähtökohtaisesti myös kaikkia toimialoja tasapuolisesti, ja lain perusteella suojelualueiksi lunastamisesta tulee korvaus.

Uhanalaiskartoituksen merkitys liittyy ympäristöluvitukseen ja vaadittaviin luontoselvityksiin eriasteisesti suojeltujen lajien osalta. Jos tulee uusia lajeja tai joitakin lajeja siirtyy "silvälläpidettäviin tai kokonaan suojelustatuksen ulkopuolelle, niin tällä on käytännön heijastusvaikutuksia ympäristölupaharkinnan vaatimiin selvityksiin. Lajien uhanalaisluokitus muuttuu koko ajan ja se näkyy LsL:ssa selvitysvelvoitteiden kasvamisena. Vallalla olevan varovaisuusperiaatteen mukaan lajien ja elinympäristöjen suojeluvaateet todennäköisesti kasvavat.

Tavoite

Tavoitteena on tarkkailla, miten uhanalaisarvioinnissa ja aikanaan LsL:n uudistuksessa uhanalaisten avoimia elinympäristöjä ja kosteikkoja vaativien lajien ja -luontotyyppien merkitys mahdollisesti nousee sekä vaikuttaa vaadittavien selvitysten järkevään tasoon.

LsL:n yleisperiaatteita laadittaessa ja kertoelmaosaa muotoiltaessa on kiinnitettävä huomiota sanamuotoihin ja rajauksiin. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman yksiselitteiset kirjaukset, jotta myös lain vaikutuksia pystytään ennakoimaan.

Keinot

- Yhteydenpito YM:öön ja läheisiin järjestöihin, joille uhanalaisarviointi ja LsL:n uudistus ovat merkittäviä.

- Määrittää turvevaliokunnan ja alan ympäristöasiantuntijoiden linjaamalla tavalla tarkemmat vaikuttamistoimenpiteet heti, kun LsL-valmistelu todenteolla alkaa.
- Kartoittaa mahdolliset muutostarpeet ja kustannukset LsL:n perusteella vaadittaviin luontoselvityksiin.

LsL:n uudistamisen alkaessa arvioidaan sen merkitystä yleisesti Bioenergia ry:n ja etenkin metsien käytön kannalta.

- Uhanalaisarviointi lajien osalta (Punainen kirja lajien uhanalaistumisen osalta julkaistu 8.3.2019) ei tuottanut yllätyksiä, turvetuotanto ei nykyisellään ole uhka monimuotoisuudelle. Kokonaistilannetta on käsitelty viimeksi alan ympäristöasiantuntijoiden kokouksessa 12.11.2019.
- On todennäköistä, että luonnonsuojelulain uudistamisella on merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia metsätaloudelle ja -energialle, joten tämän edunvalvonnan osa-alueen tärkeys ja laajuus korostuu huomattavasti aiemmasta. Tämä voi vaatia metsäenergian kannalta priorisoinnin nostamista tärkeäksi hankkeeksi tulevaisuudessa?

Seurattavat hankkeet

Seurattaviksi hankkeiksi ja niiden vastuushenkilöiksi on määritelty:

Hanke	Aikataulu	Vastuushenkilö
Kansainväliset ilmastoneuvottelut	jatkuva	Harri Laurikka
EU: Bioenergian tutkimusrahoitus ja Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-Plan)	jatkuva	Erika Laajalahti
Kotimaa: Maakuntakaavoitus	jatkuva	Hannu Salo, Tage Fredriksson
Kotimaa: Kutteri- kiinteän polttoaineen kattiloiden energiansäästö –ohjelma	jatkuva	Hannes Tuohiniitty

YK: KANSAINVÄLISET ILMASTONEUVOTTELUT (LAURIKKA)

Tilannekuvaus

Joulukuussa 2015 YK:n ilmastoneuvotteluissa Pariisissa päästiin sopimukseen vuoden 2020 jälkeistä aikaa käsittelevästä uudesta ilmastosopimuksesta. Pariisin sopimus tuli voimaan 4.11.2016. Ilmastosopimuksen 197 osapuolesta 187 on ratifioinut eli vahvistanut sopimuksen. EU ratifioi sopimuksen 5.10.2016 ja Suomi 14.11.2016. Kaikki maailman maat ovat joko allekirjoittaneet tai jo ratifioineet sopimuksen - ainoastaan Yhdysvallat on 4.11.2019 ilmoittanut, että aikoo irrottautua sopimuksesta 4.11.2020.

Pariisin sopimuksen säännöistä sovittiin COP24 -kokouksessa Puolan Katowicessa 3. – 14.12.2018. Madridin kokouksessa yritettiin sopia etenkin markkinamekanismeista, mutta siinä epäonnistuttiin.

Merkitys

Kv. ilmastopolitiikka vaikuttaa globaalisti puhtaan teknologian – myös bioenergiateknologian – kysyntään ja päästövähennystoimet aiheuttavat kustannuksia teollisuudelle. Neuvotteluissa käsitellään lisäksi erityisesti maankäyttösektorin päästölaskentaan liittyviä kysymyksiä, joilla voi olla EU:n politiikan kautta suoria vaikutuksia Suomen bioenergiasektoriin.

Tavoite

- Saada bioenergiasektorin näkökulma mukaan Pariisin sopimuksen toimeenpanoon
- Ymmärtää vaikutukset EU:n politiikkaan
- Vaikuttaa bioenergian näkyvyyteen ilmastoneuvotteluiden toimeenpanoon liittyvissä sivutapahtumissa

Keinot

- Tehdään yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen (World Bioenergy Association, Bioenergy Europe) kanssa
- Tehdään yhteistyötä kotimaisten tahojen kanssa

- Tapaamisia virkamiesten kanssa

- Madridin kokouksessa 2.-13.12.2019 epäonnistuttiin tavoitteessa sopia säännöt kansainväliselle päästökaupalle eli Pariisin ilmastopöytäkirjan 6 toimeenpanolle. Seuraava ilmastokokous on 9. – 20.11. Glasgowissa. Siellä on tavoitteena keskustella maiden toimittamista pitkän aikavälin strategioista ja kansallisten päästövähennyssuunnitelmien päivityksistä.

EU: BIOENERGIAN TUTKIMUSRAHOITUS JA EUROOPAN STRATEGINEN ENERGIAK- NOLOGIASUUNNITELMA (SET-PLAN) (LAAJALAHTI)

Tilannekuvaus

Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-Plan) on yli EU-28:n ulottuva (mukana myös NO, CH, IS, TU) ulottuva verkosto, joka pyrkii parantamaan yhteistyötä energiateknologian kehittämisessä. Mukana on 9 eurooppalaista innovaatio- ja teknologia-alustaa (European Technology and Innovation Platforms, ETIP). Nämä ovat tuottaneet julkistuksia, joista yksi käsittelee bioenergiaa (liikenteen biopolttoaineet + stationäärinen bioenergia). Bioenergia on jaoteltu eri kategoriaan kuin muut uusiutuvat. Bioenergiaa koskeva [julistus](#) julkistettiin 16.11.2016. Bioenergiaosion [toimeenpanosuunnitelma](#) hyväksyttiin 13.6.2018. VTT:n Antti Arasto toimii ETIP Bioenergy:n varapuheenjohtajana.

Merkitys

Kyse ei ole lainsäädännöstä eikä suunnitelmalla jaeta lisää rahaa. SET-plan vaikuttaa siihen, miten jo allokoituja tutkimusrahoja (mm. NER300, 400/450, InnovFin, HorizonERAnet) jaetaan. SET-Planissa asetetuilla tavoitteilla voi olla merkittäviä vaikutuksia biopolttoaineisiin liittyvään sääntelyyn epäsuorasti. ETIP Bioenergy:n toimeenpanosuunnitelma kattaa 104 mrd euron kumulatiiviset investoinnit demo- ja laajennuslaitoksiin ja 2,3 miljardin euron investoinnit kehitykseen vuoteen 2030 mennessä. Suomen valtion 2018 budjetissa energiatukeen on varattu 55 miljoonaa euroa ja määrärahaa voidaan käyttää EU:n strategiseen energiateknologiasuunnitelmaan sisältyvien Suomessa toteutettavien isojen demonstraatiolaitosten tukemiseen.

Tavoite

- Seurataan asian etenemistä

Keinot

- Tapaamiset virkamiesten ja muiden alan toimijoiden kanssa

- Osallistuminen tapahtumiin ja infotilaisuuksiin

- Horizon European hakukuulutuksien valmistelu on käynnissä ja ensimmäiset haut aukeavat mahdollisesti joulukuussa 2020.
- EU:n innovaatorahasto [Innovation Fund](#) tukee vähähiilisten teknologioiden markkinoille tuloa. Ensimmäinen hakukierros käynnistyy kesäkuussa 2020. Rahoitusta tarjolla 10 miljardia EUR. Ensimmäisen haun keskiössä ovat suuret demot (yli 7,5 milj. kustannukset) liittyen uusiutuvaan energiaan, CCS- ja CCU-projekteihin, teollisuuteen tai energian varastointiin.
- Vuotuinen SET-Plan conference järjestetään 23.-24.11.2020 Berliinissä.

MAAKUNTAKAAVOITUS (SALO, FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

Valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) merkitys muuttui turvetuotannon osalta ja vapautti maakuntien kaavoittajia. Tämä korostuu tilanteessa, jossa maakuntakaavoja ei enää YM:ssä vahvisteta. Turvetuotannon ja bioenergian kannalta VAT:t ovat linjassa mm. parlamentaarisen energia- ja ilmastokomitean laatiman Tiekartan 2050 kanssa.

Jatkossa YM:n Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa –ohje antaa kaavoittajille käytännön linjauksia turvetuotannon sijainninhajaukseen ja vaadittaviin selvityksiin samalla. Eteneminen kuitenkin riippuu aluehallinnon uudistumisesta. Aluehallinnon uudistus ja maakuntien tarve säästää vähemmän tärkeissä kaavaselvityksissä johtaa siihen, että aluevarausmerkinnän käyttö vähenee turvemaiden maankäytön suunnittelussa paitsi turvetuotantoalueiden myös muiden maakunnan varoja nielevien, erilliselvityksiä vaativien käyttömuotojen osalta.

Vaikuttaminen liittyy jatkossa maankäyttöä rajoittavien epämääräisten merkintöjen perusteiden selvittämiseen sekä soiden luonnontilaisuusasteikon soveltamiseen, josta aiemmin tässä katsauksessa on todettu. Luonnontilaisuusluokituksen soveltaminen on edelleen hyvin kirjavaa, erityisten luonnonarvojen nostaminen perusluokitukseen on häilyvää ja yleensä toimialan ja maanomistajien kannalta maankäyttöä rajoittavaa, mikä johtaa helposti korvauksettomaan suojeluun. Kaavoitus näyttää tukeutuvan siihen yhä enemmän erilliselvitysten sijaan varsinkin niissä maakunnissa, joissa turvemaita on keskimääräistä vähemmän. Suunta on viime aikoina ollut saattaa luonnontilaisuusluokan 2 soita pois kaavojen turvetuotannon aluevaraus- tai vyöhykemarkkinöistä sekä vaatia perusteluita epämääräisen S-merkinnän ("mahdollinen suojelukohte") käytölle ja siirtää niitä sitoviksi SL-merkinnöiksi (esim. Kymenlaakson juuri lausunnoilla ollut maakuntakaavaehdotus).

Merkitys

Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa -ohje linjaa jatkossa varsin pitkälle maankäytön suunnittelua ja heijastuu turvetuotannon ympäristölupaharkintaan. Muuttuva aluehallinto ja uudelleen muotoutuvat käytännöt ovat lisänneet tämän edunvalvonnan osa-alueen merkitystä. Edelleen on tarve myös seurata, miten luonnontilaisuusluokitus ja etenkin GTK:n digitaalinen soiden luonnontilaisuusluokan rajausaineisto heijastuu luvitukseen.

Tavoite

Lisätä suoraa vuoropuhelua maakuntien kaavoittajien kanssa, osallistua näiden järjestämiin tilaisuuksiin ja päästä linjaamaan kannanottoja yhdessä läheisten sidosryhmien, kuten MTK:n, ET:n,

EK:n ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.

Keinot

- Vaikuttaa Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa -ohjeen soveltamiseen niin, että siinä otetaan huomioon pitkän tähtäyksen energia- ja luonnonvarojen käytön poliittiset linjaukset.
- Osallistua aktiivisesti ja pitkäjänteisesti maakuntien kaavoitustyöhön. Aktiivista hakeutumista ja pysyvää osallistumista työryhmiin kuitenkin ei tehdä resurssien puuttuessa vaan tullaan näihin ker-taluonteisesti asiantuntijoina.
- Lausua pyydettyä turvetuotantoa sisältävistä tai sivuavista vaihemaakuntakaavoista sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmista.

- Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksesta annettu lausunto.
- Annettu jäsenyrityksille ja sidosryhmille turvetuotannon sijoittumista koskevia neuvoja ja kannanottoja. Pidetty yhteyttä kaavoittajiin viimeksi Kymenlaaksossa ja Pohjanmaalla.
- YM:n asettaman turvetuotannon ympäristön- ja luonnonsuojelun kansallisen koordinaatioryhmän työ ja ohjeistuksen kehittäminen jatkuu.
- Maakuntakaavatyön merkitys turvetuotannon kannalta vähenee edelleen tulevaisuudessa.

KUTTERI - KIINTEÄN POLTTOAINEEN KATTILOIDEN ENERGIAANSÄÄSTÖOHJELMA (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

Kutterin toiminta jatkuu käytännön viestintätoimenpiteinä.

Kutteri II ohjelma on tällä tietoa käynnissä 2020 loppuun asti.

EBPD-direktiivin päivitys hyväksyttiin heinäkuussa ja se pitää saattaa voimaan 2021 alusta. On epäselvää otetaanko Suomessa käyttöön pakolliset tarkastukset vai neuvontamenettely. Ympäristöministeriö on teettänyt 2018 lopulla selvityksen neuvontamenettelyn mahdollisesta sisällöstä Motivassa. Päätöksiä toimeenpanotavoista tehdään 2019 alussa. YM julkistaa lakiesityksen maaliskuussa.

Merkitys

Kutteri on puitesopimus, joka on tehty ympäristöministeriön sekä alan yhdistysten ja yritysten kesken. Menossa on toinen sopimuskausi, joka alkoi 2017 vuoden alusta ja on voimassa 2020 loppuun.

Kutteri kuuluu osaksi energiatehokkuussopimuksia.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä on velvoite järjestää rakennusten yli 20 kW:n lämmityskattiloille joko pakollisia tarkastuksia tai vaihtoehtoisesti neuvontaa käyttäjille. Suomessa on päätetty käyttää neuvontamenettelyä, joka aloitettiin jo vuonna 2014.

Suomessa valittiin vaihtoehtoinen neuvontamenettely, joka on tehokkaampi keino parantaa biokattiloiden energiatehokkuutta ja vähentää lämmittäjien kustannuksia kuin pakolliset tarkastukset. Sopimus kattaa alle 1 MW kattiloihin liittyvän toiminnan

Sopimuksessa neuvontatyöhön yhdessä ympäristöministeriön kanssa sitoutuivat Bioenergia ry, Ariterm Oy, Nuohousalan Keskusliitto ry, Laatukattila Oy, Lämmitysenergia Yhdistys ry, Suomen Omakotiliitto ry, Hämeen ammattikorkeakoulu Oy, Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Karelia ammattikorkeakoulu. Lisätietoja: www.tehokkaastipuulla.fi

Tavoite

Varmistaa, että neuvonnallinen menettely säilyy toimintatapana pakollisten tarkastusten sijaan. Samalla voidaan viestiä järjestelmin ylläpidosta ja uusimisesta.

Keinot

Viestintä, Ympäristöministeriön ja Motivan kanssa yhdessä sekä erikseen.
Ohjausryhmätyön kautta alan toimijoiden kannustaminen yhteiseen tekemiseen.

- Osallistuttu Motivan järjestämään keskustelutilaisuuteen yhteisestä energiatehokkuuden neuvontafoorumista 16.1.2020
- Vuoden 2020 alusta uudet markkinoille tuotavat kiinteää bioenergiaa käyttävät kattilat tulevat ekosuunnitteluasetuksen vaatimusten piiriin. Tämä koskee esimerkiksi klapia, haketta ja pellettiä käyttäviä laitteita. EU-asetuksesta 1189/2015 syntyvät vaatimukset koskevat maahantuojia ja kotimaisia valmistajia. Osallistuttu 25.11. tätä koskevaan Motivan tiedotteeseen.